

Handreiking: De scholen zijn weer open

Het gesprek aangaan met leerlingen over Corona en thuis zitten

CONTEXT EN TIPS

Het is zover: op 11 mei mogen de scholen weer open, een moment waar flink naar uit is gekeken. Naast alle praktisch organisatorische overwegingen en alle veiligheidsmaatregelen die van belang zijn voor de opening van de school biedt deze handreiking input om aan deze bijzondere gebeurtenis vorm en inhoud te geven.

De situatie: opnieuw naar school na corona

Hoe zal het straks met de kinderen zijn?

De manier waarop kinderen uit de onderwijsonthouding komen zal verschillend zijn. Sommige kinderen pakken de draad weer op, schudden de coronacrisis van zich af en doen alsof er weinig aan de hand is geweest. Anderen zijn blij zijn dat ze weer naar school mogen, omdat ze de leerkracht, klasgenoten en de dagelijkse houvast hebben gemist. Er zijn kinderen die thuis voldoende opgepikt hebben om 'gewoon' verder te gaan. Anderen hebben ongewenste ervaringen opgedaan o.a. omdat ouders minder in staat waren hen te begeleiden. En er zijn mogelijk kinderen die angst hebben ontwikkeld, nerveus zijn geworden, stress ervaren, bang, boos of verdrietig zijn.

Er zal dus **geen eenduidig 'corona-effect'** ontstaan, omdat de veerkracht en de ervaringen van de kinderen zo divers zijn.

Het doel bij de start van de school

Het vinden van **verbinding, veiligheid en welbevinden** voor alle leerlingen zodanig dat er een goede basis ontstaat voor het kunnen leren; opdoen van kennis en vaardigheden met bijbehorend resultaat. Het is van belang de achterstanden die kinderen hebben opgelopen te erkennen en tevens ruimte te bieden voor de verhalen en beleving van de kinderen. Dit document gaat over manieren waarop je die ruimte voor de beleving van kinderen kunt bieden.

Het is dan ook niet de vraag óf het een speciaal moment is om de school weer te openen, maar hoe een bijzondere gebeurtenis als deze tot zijn recht komt. Opnieuw samen naar school gaan markeert een betekenisvol moment in de levens van zowel leerlingen als leerkrachten, en verdient het om samen bij stil te staan.

De periode thuis is er een geweest van onzekerheid, gemis, misschien van verlies. Maar ook een van creativiteit en van verbondenheid. Kinderen hebben zich wellicht verheugd om weer naar school te kunnen, of zien daar misschien tegenop. Het is dan ook waardevol samen terug te blikken en vooruit kijken. Wat zal jij je altijd herinneren? Hoe voel jij je nu? Waar kijk je naar uit?

Gesprekken in de groep

De kinderen waren voor de quarantaine al een groep. De basis zal weer de eigen groep zijn. Dat betekent dat het *welbevinden* van de kinderen de eerste zorg is. Er zal ook 'gerekend en getaald' dienen te worden, maar t.o.v. voor de corona zal er meer tijd nodig zijn om goed te landen in de groep en ervaringen te delen met elkaar. Het sociaal-emotionele welzijn is de eerste opdracht van de als school. Dit is de noodzakelijke basis waarop leerresultaten later vorm kunnen krijgen.

Rouw en verlies

Spreken over de mensen die ziek of overleden zijn, al dan niet als gevolg van het virus. Dat is namelijk de belevingswereld waar de leerlingen de school mee binnen komen. Rouw en verlies mogen een plek krijgen binnen de school en in de kleine groepjes. Ook afscheid nemen gaat nu op andere manieren.

Vergelijk nooit gevoelens van leerlingen t.o.v. elkaar en sta niet toe dat zij dat doen: een kind dat vertelt dat de hond ziek is mag in verdriet evenveel gerespecteerd als leerling wiens opa is overleden of ouders zijn gescheiden. Zonder respect ontstaat er onveiligheid en kans op een ongewenste competitie van 'erg-erger-ergste leed. (Voor specifieke rouwbegeleiding neem contact op met de onderwijsbegeleider van de school.)

Allemaal samen

Samen de vreugde beleven dat de scholen weer open zijn. Er kan met de school of in de kleine groepjes, om je met elkaar te **verbinden** en dit moment in de tijd te markeren, een (bescheiden) ritueel/viering uitgevoerd worden.

(Zie ook het document over vormgeven van een ritueel.)

In de klas om **veiligheid en welbevinden** te optimaliseren is het van belang om ruimte te maken voor gesprek. Om ervaringen te delen en vragen te stellen. Voorbeelden van vragen zijn:

- Wat heb je meegemaakt toen je niet naar school kon?
- Wat/wie heb je gemist?
- Wat was er leuk aan thuisonderwijs?
- Wat ging niet zo goed?
- Wat was er anders aan deze tijd?
- Wat was het aller stomst?
- Hoe is het om weer naar school te gaan?
- Welke ervaringen hebben jullie met de dood? (Dat kan om een huisdier gaan maar ook over opa of oma)

Kennis delen

Kinderen komen met allerlei soorten vragen. Ze willen ervaringen delen maar zullen ook vragen stellen die op het niveau van kennisuitwisseling zit. Het is goed om kinderen te bevragen over wat ze weten over corona en fabels uit de wereld te helpen. Dit helpt ook om begrip te kweken voor de nieuwe regels binnen de school zoals de kleinere groepen etc. Voorbeelden van dit soort vragen zijn; Wat weet je over corona? Wat heb je op het nieuws gezien? Wat is een virus? Wie helpen er om dit virus aan te pakken?

Voor wie?	Wat?	Hoe?
Gr. 1-8	Ritueel: Van Vlag tot vlaggenslinger Ieders naam en wens verbinden	In groep of in gang hangen
Gr.1-4	In de groep: Start 1 Basisles: Nijntje en corona Delen van ervaringen	Via verhaal, vragen, spel
Gr.1-4	In de groep: Start 2 Vervolgles: Delen van ervaringen & brug slaan naar de toekomst	In grote groep of kleine groepjes
Gr 4-8	In de groep: Start 1 Basisles: Corona-vrij Delen van ervaringen	Powerpoint met foto's als start voor dialoog
Gr 4-8	In de groep: Start 2 Vervolgles: Brug slaan naar het nu en de toekomst & verdieping met ruimte voor rouw, troost en vragen	Via dialoog en verwerkingsopdracht
Gr. 1-8	Individuele rouwbegeleiding In overleg met leerkracht aanbod op maat i.v.m. angst, boosheid, rouwverwerking	Individueel via diverse werkvormen